

Romeinse munten maken

Tijdvak	Oudheid
Wat ga je doen?	Oude Romeinse munten maken van zelf hardende klei
Voor wie?	Onderbouw-middenbouw-bovenbouw

ONDERZOEKEN

Achtergrondinformatie:

Wist je dat er in de Haarlemmermeer Romeinse munten zijn gevonden? Wel 12.389 stuks! Dit is de grootste vondst in Nederland. Hoe kan dat en wie waren de Romeinen?

Meer dan 2000 jaar geleden waren de Romeinen een machtig volk, zij kwamen uit het land dat wij nu Italië noemen. Zij hebben een heel groot deel van Europa, een deel van Noord-Afrika en Azië veroverd. De gemeente Haarlemmermeer behoorde niet tot het Romeinse rijk, maar lag boven de Romeinse grens (de Limes). In alle gebieden die werden veroverd betaalden de inwoners met de Romeinse munt, net zoals wij nu met de Euro betalen. Maar de Romeinen handelden ook met gebieden die buiten de grens lagen, zoals het gebied dat nu de gemeente Haarlemmermeer heet.

Er zijn 2 theorieën over hoe de Romeinse munten in dit gebied terecht zijn gekomen.

De eerste theorie is dat de munten aan boord lagen van een schip dat op weg was naar Engeland. Het schip zonk bij een vertakking van de rivier de Ade bij Huigsloot in Haarlemmermeer. De tweede theorie is dat de munten zijn gebruikt door een smid die in dat gebied leefde. Hij gebruikte de munten om mantelspelden van te maken, een soort chique knopen voor een jas. Het Rijksmuseum van Oudheden in Leiden denkt dat de tweede theorie het meest waarschijnlijk is. Dit museum kocht een deel van de munten op van boer Dirk Krijger; die tijdens het ploegen van zijn land de munten had gevonden begin 1900. Een deel van de munten is nu ook te zien in het Cruquius Museum.

Onderzoek:

Ga op internet /boek/ lesblad op zoek naar informatie en afbeeldingen over de Romeinse munten.

Onderzoeksvragen:

- Hoe en wanneer kwamen de Romeinen in Nederland terecht?
- Welke afbeeldingen staan er op oude Romeinse munten?
- Hoe kun je tellen met Romeinse cijfers?
- Probeer zo ver mogelijk te tellen met Romeinse cijfers. Hoe schrijf je 1 tot en met 5, t/m 10 enz.?
- Kun je rekensommen maken met Romeinse cijfers? Test de sommen uit met elkaar.
- Wie heeft Romeinse cijfers bedacht?
- Op welke plekken kun je oude Romeinse munten vinden?
- Jij bent ontwerper van munten. Wie of wat zou jij als afbeelding op een Romeinse munt zetten? Maak met potlood schetsen op tekenpapier.

Boer Krijger

Romeinse munten in het Cruquius Museum

Romeinse munt
(design bij Freepik)

MAKEN

Opdracht

'Houd een Romeinse markt waar je oude spullen alleen met Romeinse munten kunt betalen.'

Wat ga je doen?

Je gaat zelf oude Romeinse munten maken van zelfhardende klei.

Misschien maken jullie daarna wel een Romeins marktkraampje in de klas waar je oude spullen kunt kopen en verkopen door te handelen met de munten. Hiervoor moet je natuurlijk wel kunnen rekenen met Romeinse cijfers. Dit kan je natuurlijk leren!

Kijk bij INFORMATIE & TIPS voor werkbladen, filmpjes en leuke websites over tellen en rekenen met Romeinse cijfers.

Stappenplan - Zo maak je oude Romeinse munten van klei.

Tip: bekijk ook eens het stappenplan met zelfgemaakt zoutdeeg: snazzie.nl - knutselen, lezen, koken en bakken voor groot en klein! - Knutselen: Maak zelf Romeinse munten <https://snazzie.nl/blogs/maak-zelf-romeinse-munten-knutselen>

Stap 1

Bedenk hoe de Romeinse munt eruit gaat zien. Wat kun je erop zetten zodat het echte Romeinse munten lijken? Denk aan de waarde van de munt (bijvoorbeeld de cijfers I, II, III, V en X), een portret van een keizer, held of symbool.

Stap 2

Teken een ontwerp van een Romeinse munt op papier. Houd het simpel!

Teken de voorkant en achterkant van de munt.

Tip! Kijk op internet voor inspiratie.

Stap 3

Kneed de zelf hardende klei* goed door totdat het soepel aan voelt.

* Zelfdrogende (boetseer)klei, ook wel zelf hardende klei genoemd, is een kleisoort die niet gebakken hoeft te worden in een oven om hard te worden.

Stap 4

Van de klei maak je Romeinse munten. Rol wat balletjes van de klei. Druk de klei plat. Teken met houten stokjes een symbool, portret en/ of Romeinse cijfers aan beide kanten van de munten.

Tip! Je kunt ook een afdruk van een (buitenlands) muntstuk maken. Druk de munt stevig aan in de klei en pel de kleimunt voorzichtig van het muntstuk. Je hebt nu een kleimunt gedrukt.

Stap 5

Laat de klei minstens twee dagen drogen.

Stap 6

De munten zijn nu goed droog. Schuur de randen glad met een schuurpapiertje. Verf de munten zwart. Dit is de eerste laag verf. Laat de verf goed drogen (minstens 1 dag).

Stap 7

Als de klei-munten droog zijn verf je de munten in de kleuren goud en/ of zilver. Dit is de tweede laag verf. Laat de verf weer goed drogen (minstens 1 dag).

Tip! Geef de munten als ze droog zijn een laagje vernis om ze mooi te houden en ze te laten glimmen. Vraag de juf of meester dit voor je te doen.

VOORBEREIDING DOOR DE LEERKRACHT

Romeinse markt of exposeren

Houd een Romeinse markt, bijvoorbeeld door oude spullen te verkopen in de Polderkar (marktkraam).
Of maak een tentoonstelling van de munten, bijvoorbeeld in lege jampotten en plaats deze op een mooie plek in de erfgoedautomaat.

Materiaal

Zelf toevoegen:

- Plastic of houten plaat om op te kleien. *Tip! Leg er een theedoek op, dan blijft de klei niet plakken.*
- Penselen

Aanwezig in de erfgoedautomaat:

- Zelfhardende (boetseer)klei
- Satéprikkers, roerstaafjes, tandenstoker om in de klei te krassen
- Acrylverf zwart, goud en zilver
- Schuurpapier
- Optioneel: vernis (mat)

LESDUUR +/- 1 uur

INFORMATIE & TIPS

Nederland in Romeinse tijd

<https://www.romeinen.nl/>

Romeinse muntenvondst in Haarlemmermeer - Canon van Nederland

<https://www.canonvannederland.nl/nl/noord-holland/amstelland-en-meerlanden/romeinse-muntenvondst>

13 MUNT | Cruquius Museum

<https://cruquius-museum.nl/13-munt>

BOEKEN | in erfgoedautomaat

Willewete - Romeinen (onder-middenbouw)

Bosbouwers, S., 2025 (6e druk), Clavis Uitgeverij

Wanneer leefden de Romeinen? En waar? Wat deden ze de hele dag?

DIGITAAL LESMATERIAAL

Tel je geld spel (middenbouw)

Hier vind je rekenspelletjes voor kinderen.

<https://wijzeroverdebasisschool.nl/?s=tel+je+geld+spel>

Rekenen met Romeinse cijfers (bovenbouw)

<https://www.rekenen-oefenen.nl/instruction/rekenen/getallen/getallen-en-getalrelaties/getalbegrip/getallenstelsel/romeinse-cijfers>

Werkblad Romeinse cijfers (bovenbouw)

<https://www.jufeline.nl/romeinsecijfers.pdf>

Oefenen met Romeinse cijfers

FILMPJES

Romeinse cijfers (bovenbouw)

<https://www.youtube.com/watch?v=ki7z8B77OXc>

Uitleg over het omzetten naar Romeinse cijfers

De Romeinse Limes in Nederland (bovenbouw)

<https://www.youtube.com/watch?v=eXF-XE9tHRA>

Uitleg over de Romeins grens in Nederland

Betalen in de tijd van de Romeinen | Schooltv (bovenbouw)

<https://schooltv.nl/video-item/betalen-in-de-tijd-van-de-romeinen-geld-in-plaats-van-ruilhandel>

Van ruilhandel naar geldhandel

Bronnen

Bronvermelding tekst: Cruquius Museum | Canonvannederland.nl (Canon van Amstelland en Meerlanden)

Afbeeldingen: Cruquius Museum | Canonvannederland.nl (Canon van Amstelland en Meerlanden)

